

Domov&gt;Sodni postopki&gt;Civilne zadeve&gt;Katero sodišče je pristojno

Katero sodišče je pristojno

Nizozemska

**1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?**

V nizozemskem civilnem procesnem pravu ni specializiranih sodišč, kot je gospodarsko sodišče ali delovno sodišče. Okrožno sodišče (*rechtbank*) je načeloma pristojno v vseh civilnih zadevah.

**2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?**

Sodišča na prvi stopnji obravnavajo vse civilne zadeve, razen zadev, določenih z zakonom. Civilno sodišče obravnava zadeve med dvema strankama (fizičnima ali pravnima osebam), ni pa pristojno v sporih, za katere je bilo kot pristojno določeno upravno sodišče. To zadeva spore z upravo (javni organi). V nizozemskem sodnem sistemu obstajajo na področju zasebnega prava tri vrste sodišč: okrožna sodišča (*rechtbanken*), pritožbena sodišča (*gerechtshoven*) in vrhovno sodišče Nizozemske (*Hoge Raad Nederlanden*).

Nizozemska je od 1. aprila 2013 razdeljena na deset sodnih okrožij, od katerih ima vsako svoje sodišče; tako v njih deluje enajst sodišč s pristojnostjo na štirih območjih. Poleg tega obstajajo štiri pritožbena sodišča in vrhovno sodišče Nizozemske.

V okviru okrožnih sodišč so vzpostavljene organizacijske enote, imenovane „sektorji“. To so kantonski sektor, sektor za upravno pravo, sektor za civilno pravo in sektor za kazensko pravo. Sodišče ima enočlanski in veččlanski senat. Enočlansko sodišče je sestavljeno iz sodnika posameznika, veččlansko sodišče v polni sestavi pa iz senata treh sodnikov. Osnovno načelo je, da zadeve kantonskega sodišča, nezapletene zadeve in nujne zadeve obravnava sodnik posameznik. Ta obravnava tudi številne družinske zadeve. Primer enočlanskega sodišča je sodnik za mladoletnike za nekatere zadeve v zvezi z otroki. Pravno zapletene zadeve obravnava sodišče v polni sestavi.

**2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?**

Sodna zadeva se običajno začne na okrožnem sodišču. Obstajajo štiri vrste okrožnih sodišč:

za civilno pravo (državljan proti državljanu);

za upravno pravo (državljan proti javnemu organu);

za kazensko pravo (kršitve in kazniva dejanja);

kantonski sektor.

**Pritožbena sodišča**

Kdor se ne strinja s sodno odločbo, se lahko pritoži. Kazenske in civilne zadeve se predložijo enemu od štirih pritožbenih sodišč. V upravnih zadevah lahko pritožbo, odvisno od predmeta, obravnavajo:

pritožbena sodišča (*gerechtshoven*);

zadnjestopenjsko sodišče v zadevah v zvezi s socialno varnostjo (*Centrale Raad van Beroep*);

zadnjestopenjsko upravno sodišče za gospodarske zadeve (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*);

državni svet (oddelek za upravno pravo) (*Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)*).

**Vrhovno sodišče**

Vrhovno sodišče Nizozemske je najvišji sodni organ na Nizozemskem na področju civilnega, kazenskega in davčnega prava. Vrhovno sodišče lahko zlasti razveljavlja sodne odločbe pritožbenih sodišč (to se imenuje kasacija). Pristojno je tudi za ohranjanje pravne enotnosti in usmerjanje razvoja nizozemskega prava.

**2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)**

Na Nizozemskem na prvi stopnji delujejo okrožna sodišča (*arrondissementsrechtbanken*). Pritožbo zoper odločbo sodišča na prvi stopnji je mogoče vložiti pri pritožbenem sodišču. Poleg tega je pri vprašanju, katero od desetih okrožnih sodišč je pristojno, ali na primer okrožno sodišče v Amsterdamu ali okrožno sodišče v Leeuwardnu, pomembna tako imenovana „relativna pristojnost“: krajevna pristojnost sodišča, na katerem se obravnava vaša zadeva.

Za mednarodne zadeve, tj. zadeve čezmejne narave, se po ugotovitvi, da je pristojno nizozemsko sodišče, krajevna pristojnost določi na podlagi nizozemskega prava, razen če je s pravilom, s katerim je določena mednarodna pristojnost, opredeljeno tudi krajevno pristojno sodišče, kot je določeno v členu 5(1) ali (3) uredbe Bruselj I (Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah).

**2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti**

Osnovno pravilo v postopku na prvi stopnji, ki se začne s pisanjem, na podlagi katerega se začne postopek, je, da je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca (člen 99 zakonika o civilnem postopku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)). Če kraj stalnega prebivališča na Nizozemskem ni znan, je pristojno sodišče v kraju, kjer toženec dejansko biva (na Nizozemskem).

Kraj zasedanja v sodnem okrožju, kjer je treba obravnavati kantonsko zadevo, je mogoče določiti na podlagi Priloge k sklepu o pomožnih krajih zasedanja (sodiščih) (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) z dne 10. decembra 2001 (<http://www.overheid.nl/>).

Smiselno se uporabljajo pravila o krajevni pristojnosti okrožnih sodišč.

Osnovno pravilo v postopku na prvi stopnji, ki se začne z vlogo, je, da je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (ali enega od tožnikov ali ene od zainteresiranih strank, navedenih v vlogi) (člen 262 zakonika o civilnem postopku). Če kraj stalnega prebivališča na Nizozemskem ni znan, je pristojno sodišče v kraju, kjer tožnik dejansko biva (na Nizozemskem). Če je vloga povezana s postopkom, ki se začne s pisanjem, na podlagi katerega se začne postopek, je pristojno tudi sodišče, ki presoja o zadnjem navedenem.

**2.2.2 Izjeme od splošnega pravila**

Pravila, predstavljena v točkah 2.2.2.1, 2.2.2.2 in 2.2.2.3 spodaj, se nanašajo predvsem na postopek, ki se začne s pisanjem, na podlagi katerega se začne postopek.

V postopku, ki se začne z vlogo, se – kadar je na splošno pristojno sodišče tožnika – za predloge za spremembo preživnine uporabljajo različna pravila.

Predlagatelj mora predlog za spremembo preživnine za partnerja vložiti pri sodišču v kraju stalnega prebivališča preživninskega zavezanca. Preživninski zavezanec, ki želi vložiti predlog za spremembo, se mora obrniti na sodišče v kraju stalnega prebivališča preživninskega upravičenca.

### 2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V zvezi s postopkom, ki se začne s sodnim pozivom, nizozemsko procesno pravo vključuje vrsto določb, v katerih je določeno sodišče, ki je pristojno poleg sodišča, pristojnega na podlagi osnovnega pravila (sodišče v kraju stalnega prebivališča ali dejanskega bivanja toženca). Tu gre za alternativno pristojnost. Tožnik lahko izbere med sodiščem, pristojnim na podlagi osnovnega pravila, in sodiščem, pristojnim na podlagi alternativnega pravila. V nadaljevanju je alternativna možnost izražena z uporabo besede „tudi“.

V zadevah, ki se začnejo s sodnim pozivom, so pomembna naslednja pravila:

Zadeve v zvezi z delovnimi razmerji/posredništvom

V zadevah v zvezi z delovnimi razmerji/posredništvom je pristojno tudi sodišče v kraju, kjer se delo običajno opravlja (člen 100 zakonika o civilnem postopku).  
Potrošniške zadeve

V potrošniških zadevah je pristojno tudi sodišče v kraju stalnega prebivališča potrošnika, ali če tega ni, v kraju, kjer potrošnik dejansko biva (člen 101 zakonika o civilnem postopku).

Zadeve v zvezi z delikti ali kvazidelikti

V zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti je pristojno tudi sodišče v kraju, kjer se je zgodil škodni dogodek (člen 102 zakonika o civilnem postopku).

Nepremično premoženje

V zadevah v zvezi z nepremičnim premoženjem je pristojno tudi sodišče, na območju pristojnosti katerega je premoženje ali večina premoženja (člen 103 zakonika o civilnem postopku). V zadevah v zvezi z najemom stanovanja ali poslovnih prostorov je izključno pristojno kantonsko sodišče, na območju pristojnosti katerega je najeto premoženje ali večina tega premoženja.

Dedovanje

V zadevah v zvezi z dedovanjem je pristojno tudi sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika (člen 104 zakonika o civilnem postopku).

Pravne osebe

V zadevah v zvezi s pravnimi osebami (na primer zadevah v zvezi z razpustitvijo pravnih oseb, ničnostjo ali veljavnostjo odločitev pravnih oseb, pravicami in obveznostmi članov ali partnerjev) je pristojno tudi sodišče v kraju stalnega prebivališča ali sedeža pravne osebe ali družbe.

Stečaj, odlog plačila in reprogramiranje dolga

V zadevah, ki se nanašajo na uporabo pravnih določb o stečaju, odlogu plačila in reprogramiranju dolga fizičnih oseb, je pristojno tudi sodišče, ki mu pripada stečajni sodnik, ali če stečajni sodnik ni bil imenovan, sodišče, ki je izreklo odlog plačila (člen 106 zakonika o civilnem postopku). Zakon o stečaju (*Faillissementswet*) vsebuje tudi posebna pravila o pristojnosti, ki imajo prednost pred pravili o pristojnosti na podlagi zakonika o civilnem postopku.

Izbira sodišča

Stranke v pogodbi včasih za pristojno določijo drugo sodišče, kot bi bilo pristojno na podlagi zakonskih določb (člen 108(1) zakonika o civilnem postopku).

Vendar pri tej svobodi izbire obstajajo izjeme (člen 108(2) zakonika o civilnem postopku), ki se nanašajo na potrošniške zadeve, najemne zadeve in pogodbe o zaposlitvi. V takih primerih sodišče preveri, ali obstaja veljavna klavzula o izbiri sodišča (člen 110 zakonika o civilnem postopku).

Stalno prebivališče tožnika

Če na podlagi zgoraj navedenih določb o krajevni pristojnosti na Nizozemskem ni mogoče opredeliti pristojnega sodišča, je s členom 109 zakonika o civilnem postopku določeno, da je lahko izjemoma pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika. To se lahko zgodi, če želi delavec tujega delodajalca pozvati pred sodišče na Nizozemskem, pri čemer delo ni omejeno na določen kraj, ampak se opravlja po vsej državi. Če tudi tako ni mogoče določiti pristojnega sodišča, se zadeva predloži okrožnemu sodišču v Haagu.

Poleg tega je treba v zvezi z razvezo zakonske zveze opozoriti tudi na naslednje:

Krajevna pristojnost sodišča pri odločanju o razvezi zakonske zveze je urejena v členu 262 zakonika o civilnem postopku. Osnovno pravilo je: pristojno je sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (ali enega od tožnikov ali ene od zainteresiranih strank, navedenih v vlogi), če pa ta oseba nima znanega stalnega prebivališča na Nizozemskem, je pristojno sodišče v kraju, kjer ta oseba dejansko biva (na Nizozemskem).

### 2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Nizozemsko procesno pravo vsebuje nekaj posebnih pravil v zvezi s krajevno pristojnostjo, ki odstopajo od osnovnega pravila. Uporabiti je treba posebno pravilo. V posebnih primerih, ki so opisani spodaj, je treba izbrati drugo sodišče, ne sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca.

Mladoletne osebe

V zadevah v zvezi z mladoletnimi osebami je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča mladoletne osebe, ali če stalno prebivališče ni na Nizozemskem, v kraju, kjer mladoletna oseba dejansko biva (člen 265 zakonika o civilnem postopku).

To ni alternativna možnost, ampak posebno pravilo, ki nadomešča osnovno pravilo. Pristojno sodišče ni sodišče v kraju stalnega prebivališča ali bivanja tožnika (osnovno pravilo za postopek, ki se začne z vlogo), ampak sodišče v kraju stalnega prebivališča mladoletne osebe, ali če stalno prebivališče ni na Nizozemskem, v kraju, kjer mladoletna oseba dejansko biva. Če na podlagi tega pravila posebnega sodišča ni mogoče določiti, je pristojno okrožno sodišče v Haagu.

Osebno stanje

V zadevah v zvezi z dopolnitvijo registrov osebnega stanja, vpisom vanje, preklicem ali spremembo osebnega stanja v teh registrih ali potrdil, ki jih je treba vpisati ali so že vpisane vanje, je pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je potrdilo bilo ali bo vpisano (člen 263 zakonika o civilnem postopku). V zadevah v zvezi s potrdili, ki jih je treba vpisati ali so že vpisane v registre osebnega stanja občine Haag v skladu s knjigo 1 civilnega zakonika (*Burgerlijk Wetboek*), je pristojno okrožno sodišče v Haagu.

Najem zgrajene nepremičnine

V zadevah v zvezi z najemom zgrajene nepremičnine ali njenega dela je pristojno sodišče, na območju pristojnosti katerega je najeta nepremičnina (člen 264 zakonika o civilnem postopku).

Skrbnišтво za odraslo osebo, fiduciarno upravljanje premoženja, mentorstvo

V zadevah v zvezi s skrbništvom za odraslo osebo, fiduciarnim upravljanjem premoženja v imenu odraslih oseb in mentorstvom je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča osebe, katere skrbništvo, premoženje ali mentorstvo to zadeva, ali če stalno prebivališče na Nizozemskem ne obstaja, v kraju, kjer zadevna oseba dejansko biva (člen 266 zakonika o civilnem postopku).

Odsotne ali pogrešane osebe, potrditev smrti (člen 267 zakonika o civilnem postopku)

V zadevah v zvezi z dedovanjem je pristojno sodišče v kraju zadnjega stalnega prebivališča pokojnika (člen 268(1) zakonika o civilnem postopku).

V zadevah v zvezi z odsotnimi ali pogrešanimi osebami je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča, ki ga je zapustila odsotna ali pogrešana oseba. Za potrditev smrti je pristojno okrožno sodišče v Haagu (člen 269 zakonika o civilnem postopku). Člen 269 zakonika o civilnem postopku torej deluje kot varovalka.

### 2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Na podlagi člena 108 zakonika o civilnem postopku se lahko stranke pisno dogovorijo o izbiri sodišča. Izbira sodišča je mogoča samo v zvezi s pravnimi razmerji, ki jih lahko stranke svobodno opredelijo. V zadevah v zvezi z javnim redom izbira sodišča torej ni mogoča. Izbira je na primer mogoča pri nekaterih zadevah s področja družinskega prava ter zadevah v zvezi s stečajem in odlogom plačila. Pri zadevah, v katerih odloča kantonsko sodišče, je izbira sodišča omejena. Tako na primer ni mogoča pri zahtevkih do 25 000 EUR (ne glede na vrsto zahtevka).

Načeloma ima sodišče, ki je pristojno na podlagi izbire sodišča, izključno pristojnost. Stranke se lahko izrecno dogovorijo o izključitvi izključne pristojnosti. V zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze (razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, prenehanje registrirane partnerske skupnosti, prenehanje zakonske zveze po prenehanju življenjske skupnosti) se uporablja posebno pravilo iz člena 270(2) zakonika o civilnem postopku. V skladu s tem členom sodišče, ki ni krajevno pristojno, zadevo na splošno predloži sodišču, ki je krajevno pristojno. V skladu s členom 270(2) zakonika o civilnem postopku se to v zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze zgodi le, če toženec (zakonec, zoper katerega je vložena tožba) izpodbija pristojnost sodišča. Tiha izbira sodišča je mogoča, če se obravnave udeležijo vse pozvane zainteresirane stranke in se ne sklicujejo na nepristojnost ali če se drugi zakonec obravnave ne udeleži.

### **3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?**

V nizozemskem procesnem pravu ni specializiranih sodišč.

Zadnja posodobitev: 21/08/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.